

Mocht de motie dus in stemming komen, dan hoop ik dat de Kamer haar zal aannemen.

De heer **Fransen van de Putte**, het woord verkregen hebbende tot het stellen eener motie van orde, zegt: Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij aan bij hetgeen de heer Rahusen heeft gezegd, en, kwam deze motie in stemming, dan zou ik er tegen stemmen.

Na den interpellant en den laatsten spreker gehoord te hebben, schijnt het mij dat er eene politieke bijmaak aan komt, daarom stel ik thans voor om: 1°. de gewijzigde motie van den heer van Asch van Wijck te doen drukken en ronddeelen; 2°. de Minister van Binnenlandsche Zaken te verzoeken, bij de behandeling daarvan alsdan tegenwoordig te willen zijn, en 3°. de motie opnieuw te behandelen op een later te bepalen dag.

De motie van orde van den heer Fransen van de Putte wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De openbare vergadering wordt veranderd in eene vergadering met gesloten deuren, en na eenigen tijd hervat.

De Voorzitter deelt nog mede, dat de heer A. H. W. Jacobse van zijn tegenwoordigen rang van adjunct-commies bevorderd is tot commies ter griffie der Kamer.

De Vergadering gaat uiteen tot Maandag 11 Juli a. s., te half negen uur des avonds.

VERBETERINGEN.

In de rede van den heer *van Boneval Faure*, voorkomende op: bladz. 336, kol. 1, reg. 20 v. b., staat: kreeg; lees: krijg; aldaar, reg. 12 v. o., staat: weder; lees: wetten; bladz. 337, kol. 1, reg. 32 v. b., staat: verdreven; lees: verwezen;

aldaar, reg. 41 v. b., staat: in dit; lees: dit;

aldaar, reg. 5 v. o., staat: modertinus; lees: Modestinus.

In de rede van den heer *Rutgers van Rozenburg*, voorkomende op bladz. 342, kol. 1, reg. 14 v. o., staat: ressort; lees: renfort.

Motie van orde.

(Gewijzigde redactie.)

De Kamer,

den wensch uitsprekende dat tot het examen van aspirant-administrateur bij de Koninklijke Nederlandsche zeemacht, ook anderen zullen worden toegelaten dan zij die met goed gevolg hebben afgelegd het eindexamen eener hogere burgerschool met 5jarigen cursus,

gaat over tot de orde van den dag.

T. A. J. VAN ASCH VAN WIJCK.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot bekrachtiging van den onderhandschen verkoop van een stuk voormaligen vestinggrond en gracht te Coevorden, aan de gemeente. (195)

In eene afdeeling werd de opmerking gemaakt, dat de Regeering zich ten onrechte had aangesloten bij de leer van hen, die meenden, dat bij de beoordeeling van overeenkomsten het doel niet behoorde te worden onderzocht waarom de overdracht werd verlangd. Bij alle overeenkomsten toch hebben beide par-

tijen het recht en de Staat zelfs den plicht, te onderzoeken niet alleen of de overeenkomst in hun belang is, maar tevens het doel te beoordeelen, waartoe de overeenkomst wordt aangegaan.

Vastgesteld 23 Juni 1898.

PIJNACKER HORDIJK.

VAN ALPHEN.

RAHUSEN.

VAN SWINDEREN.

VAN HALL.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over de ontwerpen van wet:

1°. tot naturalisatie van W. J. KLEIN en acht anderen (201);

2°. tot verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898 ten behoeve van de reorganisatie van het bestuur in de afdeeling Lombok der residentie Bali en Lombok (193).

Deze wetsontwerpen gaven geene aanleiding tot gedachtenwisseling.

Vastgesteld 28 Juni 1898.

VAN ASCH VAN WIJCK.

GODIN DE BEAUFORT.

RUTGERS VAN ROZENBURG.

NEBBENS STERLING.

MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. (171)

1. In den aanhef der Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over dit wetsontwerp zegt de Minister van Binnenlandsche Zaken met vertrouwen te mogen aannemen, dat de voorgestelde verhoogingen geheel of ten deele zullen worden gedekt door overschotten op andere artikelen.

Eenige leden hadden het regelmatig gevonden, dat de Regeering met de indiening van dit ontwerp had gewacht, tot dat die verwachting zich zou hebben verwezenlijkt. Alsdan had een ontwerp kunnen worden voorgedragen, waarin zoowel de verhoogingen als de overschotten hadden moeten worden opgenomen.

Ouderartt. 65, 123, 129, 152. In eene afdeeling prees men den Minister wegens de bezuiniging, die hij heeft verkregen ten aanzien van de kosten der examens voor het middelbaar onderwijs. Dat voortaan niet meer in elke provincie eene afzonderlijke commissie wordt benoemd, maar dat er samenvoeging van verschillende provinciën onder éene commissie plaats heeft keurde men goed en men spoorde den Minister aan op den ingeslagen weg van bezuiniging voort te gaan.

Daarentegen werd in eene andere afdeeling geklaagd over de aanhoudende stijging der kosten van de examens. Men schreef die stijging ook hieraan toe, dat veelal deskundigen door de commissie werden opgeroepen, die niet den heelen dag, maar slechts korten tijd het examen bijwoonden, en dan toch dezelfde uitkeering ontvingen, alsof zij den geheelen dag waren werkzaam geweest. Ook werden de commissiën samengesteld zonder op de woonplaats der leden te letten, zoodat somtijds belangrijke afstanden moeten worden afgelegd, om te komen ter plaatse van het examen. Met

25ste VERGADERING. — 1 JULI 1898.

wat meer overleg konden, meenden de leden, wier gevoelen hier wordt medegedeeld, heel wat kosten worden uitgespaard.

Vastgesteld 1 Juli 1898.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
RUTGERS VAN ROZENBURG.
NEBBENS STERLING.
MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot goedkeuring der internationale sanitaire conventie, den 19den Maart 1897 te Venetië gesloten tusschen Nederland, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, België, Spanje, Frankrijk, Groot-Britannië en Ierland, Griekenland, Italië, Luxemburg, Montenegro, Turkije, Perzië, Portugal, Rumenië, Rusland, Servië en Zwitserland. (177)

Eenige leden hadden met genoegen gezien, dat Turkije zich aan deze conventie heeft aangesloten, al zal dit eenigen last voor Nederlandsch-Indië kunnen opleveren.

Volgens de opmerking van eenige leden zou het eenige afdoende middel tegen het gevaar dat deze internationale sanitaire conventie wil bestrijden, gelegen zijn in eene tijdelijke, zoo noodig telkens te herhalen schorsing der bedevaarten naar Mekka. Intusschen bestaat hiertegen het bezwaar, dat men de Mekka-gangers daardoor zou belemmeren in de uitoefening van hetgeen zij hun godsdienstplicht achten.

Het is bekend, dat de Mekka-gangers zich niet plegen te ontzien en maar al te vaak besmet of met de pestziekte onder de leden huiswaarts plegen te keeren.

Men sprak het vertrouwen uit, dat allen, die geroepen zullen zijn de bepalingen der conventie met het daarbij behoorende reglement toe te passen, doordrongen zullen zijn van hunne verantwoordelijkheid en hunne desbetreffende plichten met nauwgezetheid zullen volbrengen.

Vastgesteld 1 Juli 1898.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
RUTGERS VAN ROZENBURG.
NEBBENS STERLING.
MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898 (190), en

2°. wijziging van art. 131 der Gemeentewet (198).

De overweging van deze wetsontwerpen gaf geene aanleiding tot gedachtenwisseling.

Vastgesteld 1 Juli 1898.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
RUTGERS VAN ROZENBURG.
NEBBENS STERLING.
MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot goedkeuring van eene overeenkomst met de Stoomvaart-Maatschappij „Zeeland” wegens het uitvoeren van eenen maildienst tusschen Vlissingen en Queenborough of eene andere Engelsche haven. (176)

1. Van verschillende zijden werd dit wetsontwerp met onverdeelde instemming begroot. Het heeft de strekking eene nationale onderneming te steunen. Men was het geheel eens met de Regeering in de erkenning van de lofwaardige wijze, waarop de Maatschappij Zeeland zich van hare verplichtingen kwijt.

Sommige leden verklaarden uitdrukkelijk, zoo zeer doordrongen te zijn van de overtuiging, dat het nationale belang ten nauwste met de levensvatbaarheid der onderneming is gemoeid, dat zij zelfs grootere offers uit de schatkist, dan bij dit wetsontwerp worden voorgesteld, gerechtvaardigd zouden achten, wanneer die noodig mochten blijken om de zaak in stand te houden. Immers bleek zij niet levensvatbaar, dan zou dit voor ons land het verlies van de internationale postlijn ten gevolge kunnen hebben. Op goeden grond toch kan worden verwacht, dat de groote mogendheden van het vaste land altijd de voorkeur zullen geven aan een postdienst, welke ook bij ernstige verwickelingen in Europa kans heeft lang onder neutrale vlag te worden uitgeoefend, boven eenen postdienst onder Engelsche vlag. Mocht dus de route over Vlissingen vervallen, dan zou het internationale postverkeer vermoedelijk over België, alzoo niet meer over ons land worden geleid.

2. Met leedwezen hadden onderscheidene leden gezien, dat sedert 1 Mei voor enkele plaatsen in Nederland de avondpost uit Londen over de route Harwich-Hoek van Holland verzonden wordt. Anderen betreurden, dat een deel van de verzending der Engelsche post aan eene Engelsche maatschappij is opgedragen, die de brieven te Vlissingen haalt en ze ook gaat halen aan den Hoek van Holland.

Wederom andere leden antwoordden hierop, dat de Harwichboot den overtocht doet in 5, de Vlissingische in 7 uur, zoodat de Engelsche brieven, met de Harwichboot verzonden, te Amsterdam vroeger aankomen. Voor Amsterdam is die tijdiger aankomst veel waard. Ook Twente heeft groot belang bij de Engelsche stoomvaartlijn, in verband met de rechtstreeksche spoorwegverbinding tusschen Twente en den Hoek van Holland.

Eenige leden wenschten de Regeering te vragen of zij de verzending van een deel der post over de Harwich-lijn niet had kunnen tegengaan?

Men vroeg bepaaldelijk of de maatregel noodzakelijk was gevonden in het belang van den handel?

Andere leden, ofschoon levendig belang stellende in den bloei der maatschappij „Zeeland”, zouden tegenstand tegen het vervoer van een deel der Engelsche post naar Nederland over Harwich-Hoek van Holland niet verstandig hebben geacht.

Vastgesteld 1 Juli 1898.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
RUTGERS VAN ROZENBURG.
NEBBENS STERLING.
MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898. (175)

De overweging van dit wetsontwerp bevestigde eenige leden in de overtuiging, dat de begrooting voor Curaçao ook dan bij de wet behoorde te worden vastgesteld, wanneer er geene bijdrage uit 's Rijks schatkist aan de koloniale geldmiddelen wordt toegevoegd. Zij achtten eene wijziging van het Regeeringsreglement voor Curaçao in dien zin met het oog op het voorgevallene dringend noodzakelijk.